

The Importance of Non-Governmental Organizations in Japan's Social Policies and Their Historical Development

Sivil Toplum Kuruluşlarının Japonya'nın Sosyal Politikalarındaki Önemi ve Tarihsel Gelişimi

Beyza Nur YURTERİ^{(1), (*)}

ABSTRACT

Social policies, which work to ensure that people have free and equal rights within their country, is a field that includes responding to human needs in many ways. One of the main objectives of civil society organizations, which aim to serve people voluntarily, is to meet people's needs gratuitously and increase their welfare levels, as in the field of social policies. Social policy and civil society activities, which have similar characteristics in line with their objectives, have created an environment that makes it compulsory to work together in Japan. This study will examine why Japan works with civil society organizations in the social policy-making process, how civil society organizations have gained a place in the country, and how the state works through these organizations. The article is a review article that includes studies on the field. Within the scope of this study, the social policies that have played a role in Japan's development and the roles and importance of non-governmental organizations that have gained a place in these social policy practices will be discussed, as well as the historical developments that led to the increase in this importance.

Keywords: Social policy, Non-governmental organization, Japan, Social work, Voluntarily

ÖZET

İnsanların yaşadıkları ülke içerisinde özgür ve eşit haklara sahip olmalarını sağlamak için çalışan sosyal politikalar, insan ihtiyaçlarına birçok yönden cevap verebilmeyi içeren bir alandır. İnsanlara gönüllü olarak hizmet etmeyi amaç edinen sivil toplum kuruluşlarının da temel amaçlarından biri sosyal politikalar alanında olduğu gibi insanların ihtiyaçlarını karşılıksız olarak karşılamak ve refah seviyelerini yükseltmektir. Amaçları doğrultusunda benzer özellikler gösteren sosyal politika ve sivil toplum çalışmaları Japonya'da birlikte çalışmayı zorunlu hale getiren bir ortam meydana getirmiştir. Bu çalışma aracılığıyla Japonya'nın sosyal politika oluşturma sürecinde sivil toplum kuruluşlarıyla neden birlikte çalıştığı, ülke içerisinde sivil toplum kuruluşlarının nasıl bir yer edindikleri ve devletin bu kuruluşlar aracılığıyla nasıl bir çalışma yürüttüğü incelenecektir. Makale alana dair çalışmaları içeren bir derleme makalesidir. Bu çalışma kapsamında Japonya'nın gelişiminde rol oynayan sosyal politikalar ve bu sosyal politika uygulamalarında yer edinmiş sivil toplum kuruluşlarının rollerine, önemine aynı zamanda bu önemin artmasına sebep olan tarihi gelişmelere değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal politika, Sivil toplum kuruluşu, Japonya, Sosyal hizmet, Gönüllü

GİRİŞ

Her devlet ülke içerisinde yaşayan vatandaşlarının refahını sağlamak ve yaşam kalitelerini iyileştirebilmek amacıyla birçok konuda sosyal politikalar uygulamaya koymaktadır. Sosyal politikalar genel itibarıyla insanların temel insan hakları sonucunda ortaya çıkan ihtiyaçlarını karşılamak için toplum içerisinde dengeli bir sistem kurmayı amaç edinmektedir. Sosyal politika uygulamaları doğrudan devlet eliyle yürütülebildiği gibi devletin yardımcı bir aktörü olarak sivil toplum kuruluşları aracılığı ile de yürütülebilmektedir. Sivil toplum kuruluşları birçok farklı alanda bir araya gelebilen ve bu alanlar doğrultusunda örgütlenerek çeşitli faaliyetler gösteren, gönüllülük esasına dayalı olarak oluşan kuruluşlardır. Sivil toplum kuruluşları genellikle gelişmiş demokratik toplumlarda yasama,

* Responsible Author/Sorumlu yazar

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Asya Çalışmaları Yüksek Lisans Programı, beyzanuryurteri@gmail.com, 0009-0000-4813-3839

Article History/Makale Tarihi:

Received/Teslim :27.04.2023

Accepted/Kabul :27.06.2023

Published/Yayımlama :30.07.2023

Cited/Atf:

Yurteri, B.N. (2023). Sivil Toplum Kuruluşlarının Japonya'nın Sosyal Politikalarındaki Önemi ve Tarihsel Gelişimi, *Uluslararası Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 107-120.

Copyright/Telif Hakkı

Bu makale, Creative Commons Atf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı (CC BY NC)'nin hüküm ve koşulları altında dağıtılan açık erişimli bir makaledir.

yürütme, yargı ve medyadan sonra 'beşinci güç' olarak ve kamu ile özel sektörden sonra 'üçüncü sektör' olarak da tanımlanmaktadır (Okutan, 2008). Ülkelerin tarihi geçmişleri, sosyal ve ekonomik gelişmeleri, kültür ve değerlerindeki farklılıklar dolayısıyla sivil toplum kavramı ve sivil toplum kuruluşları ülkeden ülkeye farklılıklar gösterebilmektedir. Hızlı bir kalkınma sürecinden sonra gelişmiş ülkeler arasında yer edinen Japonya için sivil toplum kuruluşlarının önemi geçmişten günümüze değin diğer ülkelere nazaran farklılık göstermiş ve bu kuruluşlar kalkınma sürecinde oluşturulan birçok politikada söz sahibi olmuşlardır. Sivil toplum kuruluşları birçok toplum içerisinde önemi olan kuruluşlardır. Japonya için de sivil toplum kuruluşlarının toplum içerisindeki önemi büyüktür. Bu yüzden ülke olarak neden sivil toplum kuruluşlarını bu kadar ön planda tuttuklarını ve özel bir önem verdiklerini anlamak için geçmişten günümüze kadar bu kuruluşların ne tür bir gelişme sergilediklerini bilmek gereklidir. Bu yönden bakıldığında Japonya'nın hızlı kalkınma sürecinde uyguladığı sosyal politikalar aracılığıyla kalkınmasında sivil toplum kuruluşlarının ne kadar etkili olduğu ve bu etkinliği anlamak için geçmişten günümüze değin Japonya'da yer edinen bu kuruluşların tarihsel gelişmelerini ve nasıl şekillendiklerini incelemek önem arz etmektedir. Bu çalışma ile Japonya'da geçmişten günümüze var olan ve var olmaya devam eden sosyal politikadaki sivil toplum kuruluşlarının rollerine, sosyal politikalar üzerindeki etkinliğine ve bu politikalar üzerinde etkin olmalarının nedenlerini ortaya çıkaran geçmiş tarihi olaylara değinilecektir. Araştırma aracılığıyla Japonya'da yer alan sivil toplum kuruluşlarının sosyal politikaların şekillenmesindeki önemine, bu kuruluşların rollerine ve mevcut durumlarına dair bilgiler vermek amaçlanmıştır. Aynı zamanda bu araştırma ile sivil toplum kuruluşlarının potansiyelleri vurgulanarak ne kadar önemli bir konuma erişebilecekleri ve güçlü yapılar olabileceklerine dair bir örnek sunulmak istenmiştir.

1.SOSYAL POLİTİKA NEDİR?

Sosyal politika; ülke içerisinde yaşayan insanların mutluluğunu ve refahını sağlamak amacıyla devlet tarafından ülke insanının sağlığı, güvenliği, eğitimi, barınması, korunması ve istihdam edilmesinin sağlanmasını içermektedir. Sosyal politikanın temelini oluşturan ana neden Sanayi Devrimidir. Sosyal politika, Sanayi Devrimi sonucunda ortaya çıkan işçi sınıfının ağır ve zor çalışma şartları altında haklarını arama çabalarına yönelik bir tepki olarak doğmuştur. Sosyal politikanın işçi haklarına karşı doğuşu ve Sanayi Devrimi ile ortaya çıkışı sadece dar anlamdaki sosyal politikaları ifade etmektedir. Geniş anlamda sosyal politikalar, sosyal sorunların tümüne çözüm aramaktadır. Tüm bu sorunları sosyal adalet ve sosyal eşitlik ilkelerini birlikte temel alarak çözmeyi amaç edinir ve bu amacı devletin uygulamaya koyacağı politikalara etki ederek gerçekleştirir. Bu amaçla sosyal politikaların hedefleri; toplumun refah seviyesini yükseltmek ve bunu ülke çapında yaygınlaştırmak, işsizliği azaltmak ve yoksulluğu gidermek, engellilerin sosyal hayata katılımlarını arttırmak, dezavantajlı grupların toplum içerisinde soyutlanmasını engellemek, sosyal barışı sağlamak ve herkes için gerekli olan sosyal adaleti yerine getirmektir (Dal, 2017). Her bir vatandaş için sağlık hizmetlerinden yararlanabilme olanağı sunma, sosyal güvence sağlama, eğitim olanaklarından yararlandırma, asgari gelir elde etmeyi kolaylaştırma ve konut yardımında bulunma gibi sağlıklı bir yaşam sürdürülmesi için gerekli olan bu koşulları gerçekleştirmek sosyal politikanın önemli araçlarıdır (Yolcuoğlu, 2012).

Ülkelerin farklı ekonomik ve sosyal yapıları sahip olmaları, benimsedikleri yönetim biçimleri, demografik özellikleri, aile yapıları, dini inanışlar, gelenekleri ve farklı kültürel oluşumları uygulanacak olan sosyal politikaların ülkeye özgü olmasına sebebiyet verir (Solmaz, 2022). Bu bakımdan çoğu ülkenin kendine ait ulusal düzeyde uyguladığı sosyal politikaları vardır. Dış etkenler nedeniyle uygulanan politikalarda değişikliklerin meydana gelmesi ile bu politikalar evrensel nitelikler kazanabilir. Ülkeler arası yapılan ikili anlaşmalar, artan göç faaliyetleri, bölgesel kuruluşların aldıkları kararlar ve ürettikleri sözleşmeler dolayısıyla ülke içerisindeki sosyal politikalar ulusallığın dışına çıkabilir. Küreselleşme sonucunda ülkeler arasında meydana gelen sosyal yaşam standartlarının farklılaşması da birçok ülkede sosyal politikaların belirlenme sürecinde bu uluslararası düzenleme ve standartların etkili olmasının nedenlerinden birisini oluşturmuştur (Şenkal, 2003). Sosyal politika uygulamaları her ne kadar ülkeler açısından farklılıklar gösterse de sosyal koşulların iyileştirilmesi ve sosyal refahın artırılarak bireylerin temel gereksinimlerinin karşılanabilmesi için her devletin etkili sosyal politika yönetimi olması gereklidir. Etkin sosyal politika yönetiminin olması modern, ileri ve gelişmiş bir devlet olabilmek için zorunlu bir koşul haline gelmiştir (Yolcuoğlu, 2012).

Kısaca sosyal politika, sadece bir arada yaşayabilmek için ahlaki boyut kurmakla yetinmemekte aynı zamanda toplumu bir arada tutan ve toplumu bütünlüştiren bir harç görevi de görmektedir. Bu

yönüyle sosyal politikalar değişen zamana ve ihtiyaçlara göre içerik, boyut, kapsam ve uygulama araçları bakımından sürekli değişime uğrar ve yenilenir (Koray, 2005). Sosyal politika, her bir vatandaşın refahını sağlama noktasında devletler için gerekli ve vazgeçilmez bir unsurdur. Refah devleti olmak için yerine getirilmesi gereken sorumlulukların başında etkin sosyal politikalara sahip olmak ve bireylerin refahını sağlamak adına etkin müdahalelerde bulunmak göz ardı edilmemesi gereken konulardır.

2.SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI NEDİR VE İŞLEVLERİ NELERDİR?

Sivil toplum genel olarak devletten bağımsız ancak devlet ile ilişkili gönüllü örgütlenme alanlarıdır. Sivil toplum, devletin ve politik toplumların dışında kalan grup ve sınıfları içerir. Sivil toplum kuruluşları en genel anlamıyla kendi kendini oluşturan, hukuksal bir düzeni olan, ortak değerlere sahip ve gönüllülük esasına dayalı olarak kurulan yapılanmalardır (Aslan, 2010). Sivil toplumun ortaya çıkış tarihi neredeyse 12. ve 13. yüzyıllara dayanmaktadır. Batı Avrupa'ya özgü bir gelişme olarak ortaya çıkan sivil toplumun oluşumu Orta Çağ'da kentlerin meydana gelmesi ve bu kentler ile birlikte görülen burjuvazi ile bağdaştırılabilir. Avrupa'da ortaya çıkan bu kentlerin gelişmesi; burjuvaların ekonomik olarak güçlenmelerine sebep olmuş, bu güçlenme sonucunda burjuvalar devletten bağımsız hareket etmeye başlamıştır. Kent içerisinde yaşayan kentliler, soylu sınıfına karşı müdahale edememişler bu açıdan kendi aralarında örgütlenmişler ve kent içerisinde bazı haklar istemiş ve zamanla bunları elde etmişlerdir. Burjuvaziler tarafından kentlilere tanınan bu haklar ile birlikte kurdukları otorite sonucunda burjuvalar bir gelişim ve büyüme göstermiştir. Burjuvazilerin süregelen bu gelişmeleri ile sonraki dönemlerde devlete karşı mutlak iktidar anlayışı olamayacağı için sivil toplum anlayışının ortaya çıkması kaçınılmaz olmuştur. Bu yönüyle sivil toplum kuruluşları 17. ve 18. yüzyıllarda Batı Avrupa'da burjuvazi sayesinde ekonomik olarak gelişmiş ve mülkiyet anlayışının yerleştiği kentlerde bir oluşum sergilemişlerdir (Aslan, 2010). Batı yönlü gelişim gösteren sivil toplum kuruluşları birey ve bireyselliğin öne çıktığı yapılarıdır. Devlete bağlı olarak ortaya çıkmaktan ziyade zamanla bağımsız hareket eden ve genele yayılarak kamu hayatı içerisinde gerekli hale gelen yapılanmalar olmuştur. Tarihsel olarak her toplumda sivil toplum kuruluşlarının kuruluşu eskiye dayanmaktadır ancak bu kuruluşların asıl varlığı II. Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkmıştır (Talas, 2011). Sivil toplum kuruluşlarının en temel özelliği özerk olmalarıdır. Özerklik, başka yapılanmaların desteğine ve yardımına ihtiyaç duymadan, kendi ayakları üzerinde durabilen ve devletin yönlendirmelerine bağlı kalmayan bir kuruluş olmayı içermektedir. Sivil toplum kuruluşları sadece kendi amaçlarına ve değerlerine yönelik olarak hareket ederler, ticari bir çıkar gözetmez ve kâr amacı gütmeyizler. Kuruluşların temelinde merkezi otorite ile vatandaşlar arasında arabulucu olarak görev yapmaları bulunur (Özer, 2008).

Sivil toplum kuruluşlarının toplum içerisinde birçok işlevi bulunmaktadır. Bunlardan bazıları şunlardır;

1. Kamuoyu oluşturarak, toplum içerisindeki bireylerin isteklerini dile getirmelerinde yardımcı olmak (Özer, 2008),
2. Piyasadaki bireyselleşmeye ve egemen olan piyasa değerlerine karşı denge sağlamak (Talas, 2011),
3. Kendi içlerinde oluşturdukları katılımcı ve çoğulcu kültürü kullanarak vatandaşların hak ve özgürlüklerini geliştirmek ve bunun yanında yönetimde deneyim edinmiş bireyleri yetiştirmek (Genç ve Erdoğan, 2013),
4. Örnek olacak pilot projeler üretmek, bu projeler için kaynak bulmak ve bu projeleri uygulamaya geçirmek (Talas, 2011),
5. Bu projeler aracılığı ile sosyal refah, eğitim ve istihdama yönelik konularda hükümet politikalarına etki etmek, mevcut politikalara paralel ya da başka alternatif yöntemler bulmak (Dulkadiroğlu, 2018).

Sivil toplum kuruluşlarını kuruluş yapan ve onları var eden faktör yaptıkları aktivitelerdir. Aktivitesi olmayan sivil toplum kuruluşları varlığını sürdürülemez. Bu aktiviteler; sosyal sorunlar, çevre sorunları, ekonomik sorunlar, kadına yönelik sorunlar, eğitim sorunları ve sağlık sorunlarına yönelik bireylerin, grup ve toplumların yararı için yapılan her konuya açık çalışmalardır (Talas, 2011). Sivil toplum kuruluşları, insanları bir araya getirerek kendi çıkarlarını korumalarına ve grup içerisindeki diğer insanlarla kaynaşmalarına fırsat vererek birbirleri ile olan ilişkilerini geliştirmek ve bir aidiyet duygusu edindirmeyi amaçlar (Özer, 2008).

Birçok ülkede sivil toplum kuruluşları gelişmişliğin bir adımı olarak görülür ve bu kuruluşlar için belirli fonlar hazırlanır ve bu fonlar aracılığı ile sivil toplum kuruluşları kontrol altına alınır. Bunun yanında bazı toplumlarda sivil toplum kuruluşları toplumsal yapıyı güçlendiren bir unsur olarak görüldüğü için daha çok gelişmiş ülkelerde devlet yapısına müdahale etmemek koşulu ile bu kuruluşların güçlendirilmesine yönelik yoğun çabalar harcanmaktadır. Sivil toplum kuruluşlarının ulusal ve uluslararası düzeyde yaptıkları çalışmalar, gerçekleştirdikleri ekonomik ilişki ve aktiviteler toplumsal kalkınmada ve gelişmede önemli bir rol oynamaktadır (Özer, 2008).

3.JAPONYA'DA SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI

Sivil toplum kuruluşları sosyal politika yönünden ele alındığında sosyal politikanın önemli araçlarından birini oluşturmaktadır. Sosyal politika için bu aracın önemi her ülkede gelişmişlik açısından farklılık göstermektedir. Bu bakımdan dünya üzerinde sosyo-ekonomik olarak gelişmiş kabul edilen Japonya'nın gelişiminde sivil toplum kuruluşlarının rolü ve bu gelişmişliğin sivil toplum kuruluşlarını nasıl etkilediği, geçmişten günümüze kadar sivil toplum kuruluşlarının Japonya için ne kadar büyük bir rol oynadığını anlamak için sivil toplum kuruluşlarının tarihi gelişimini öğrenmek büyük önem arz etmektedir (Kayagil, 2016).

Japonya'da sivil toplum kuruluşlarını ifade etmek için kullanılan yaygın kavramlar 'non-governmental organizations' açılımındaki NGOs ve 'non-profit organizations' açılımındaki NPOs kavramlarıdır (Kayagil, 2016). NGO'lar genellikle Batı toplumlarında görülen ülke içi sivil toplum hareketlerine karşıt Japonya'da "uluslararası iş birliği faaliyetlerini" kapsamaktadır. Bu özelliği ile Batı toplumlarındaki sivil toplum kuruluşları gibi sadece ülke içerisinde faaliyetlerde bulunmamakta ülke dışı faaliyetleri ile ön plana çıkmaktadırlar. Japonya'daki NGO'lar yani sivil toplum kuruluşları denizaşırı yardım programlarını, acil yardım hizmetlerini ve kalkınma yardımlarını içeren kuruluşları ifade ederken NPO'lar yani kâr amacı gütmeyen kuruluşlar ise ülke içi faaliyet gösteren kuruluşları ifade etmektedir (Hirata, 2002).

1898 yılında Japonya'da yürürlüğe giren Medeni Kanun ile "Koeki Hojin" yani 'kamu yararına çalışan kuruluşlar' kavramı kullanılmaya başlanmıştır. Bu kanun ile söz edilen kuruluşlar kamu yararına çalışan tüzel kişiler olarak tanımlanmış ve Japonya'da kâr amacı gütmeyen sektörlerin kurumsallaşması sağlanmıştır (Kayagil, 2016).

Japonya'da sivil toplum kuruluşlarını ifade etmek için genellikle üçüncü sektör, kâr amacı gütmeyen kuruluşlar, bağımsız sektör, özel gönüllü kuruluşlar, çıkar grupları, baskı grupları ve yeni toplumsal hareket kavramları da kullanılmaktadır (Hirata, 2002).

Japonya'da bulunan sivil toplum kuruluşlarının tümünün sahip olduğu beş temel özellik bulunmaktadır. Bunlar; Resmîyet, özel yapı, kar dağıtma amacı gütmeme, kendini yönetme ve gönüllülük hareketleridir (Kayagil, 2016).

Japonya'da sivil toplum kuruluşlarının yapılandırılmasında devletin büyük bir rolü vardır. Bundan kaynaklı olarak Japonya'da devlet ile sivil toplum arasındaki ilişki diğer ülkelere nazaran daha çok ön plana çıkmaktadır. Japonya'daki kanunlar, sivil toplum kuruluşlarının kuruluşlarında yetkili olan bürokratik otoriteler tarafından verilecek izinlere ve bu otoritelerin denetimlerine tabii kalmaları yönünde oluşturulmuştur (Pekkanen, 2000).

Japonya'da devlet sivil toplum kuruluşları ile olan ilişkilerini artan bütçe açıkları ve yüksek borç oranlarından kaynaklı olarak yakın tutmaya çalışmıştır. Devlet bu mali kriz döneminde sivil toplum kuruluşlarını sosyal refah hizmeti sunucuları olarak görmüş ve bu kuruluşları desteklemiştir. Devletin bu kuruluşlarla iş birliği içerisinde bulunmasının nedeni yoksul koşullarda yaşayan insanlar için gereken yardımlar konusunda geniş bir bilgi birikimine sahip olmaları ve devletin ulaşamadığı yerleşkelere bu kuruluşların rahatlıkla ulaşarak anında faaliyetlere geçebilmelerinden kaynaklanır. Bu amaçla Japonya'da devlet, bu kuruluşlar için gereken fonu ve faaliyetlerini gerçekleştirmek için gereken ortamı sağlamaktadır. Sivil toplum kuruluşlarının devlet ile olan bu ilişkilerine ek olarak bu kuruluşlar, devletin uygulamak istediği veya uygulamayı düşündüğü faaliyetler ve sosyal politikaların içeriği ile ilgili sürekli bilgi alışverişinde olmaktadır (Kayagil, 2016).

4. JAPONYA'DA SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ TARİHÇESİ

4.1. Edo Dönemi (1603-1868)

1603-1868 yılları arası Edo dönemi olarak bilinen erken modern dönemde Şogun olarak adlandırılan feodal sistemler barışçıl ve güvenli bir ortam sağlamayı teşvik etmişlerdir. Bu dönemde yaşam tarzları baskın olan dört sınıf üzerinden şekillenmiştir. Bu sınıflar; savaştı, çiftçi, zanaatkar ve tüccarlar olarak birbirleri içerisinde belli bir ilişkiye sahip ve birbirleriyle harmanlanmış belli kültürel grupları oluşturmuşlardır. Edo döneminin ikinci yarısına gelindiğinde bu sınıflarda yer alan ve genellikle varlıklı sınıfı oluşturan tüccarlar çeşitli ve özel olarak nitelendirilebilecek hayır faaliyetlerinde bulunmuşlardır (Yamaoka, 1998).

Edo döneminde oluşturulan refah politikalarında genellikle doğal afet ve kıtlık zamanlarında mağdur olan yardıma muhtaç insanlara vurgu yapılmıştır. Hem Şogun merkezi hükümeti hem de bu şogunlarda bulunan klanlar, kıtlık zamanlarında aldıkları önlemlerde bu zamanın başkenti olan Edo'da, bölgesel kasabalarda ve köylerde insanlara yardıma bulunacak derneklerin kurulması için Konfüçyüsçü yardım anlayışı ile hareket etmişlerdir. Başkent Edo'da "Edo Machikaisho" adlı yarı devlet, yarı özel yardım kuruluşları kurulmuş ve bu kuruluşlar temel olarak üç işlevi gerçekleştirmiştir. Bu işlevler; en önemli ve kuruluş nedenlerinden birisi olan pirinç depolamak, finansman sağlamak ve yoksul insanlara yardım etmekten oluşmuştur. Bu kuruluşlar işlevlerini hükümet yetkililerinin gözetiminde ve rehberliğinde yerine getirmişler ve genellikle bu kuruluşları denetleyen kişileri toprak sahipleri ya da ev sahipleri arasından seçilen birkaç yaşlı kişi oluşturmuştur (Yamaoka, 1998).

Edo döneminde bu kuruluşlar aracılığıyla başkent Edo'nun çeşitli yerlerine ilk başlarda 34 adet daha sonra 63 adet olacak şekilde pirinç ambarları inşa edilmiştir. Bu pirinç ambarları ile kıtlık zamanlarında ve acil durumlarda Edo halkına pirinç yardımları yapılmış ve bu ambarlar sayesinde meydana gelen kıtlık dönemlerinde halkın sükunetini koruması sağlanmıştır. İnşa edilen bu ambarlar haricinde köylerde "shasa" adı verilen farklı ve özel ambarlar inşa edilmiştir. Bu ambarlardan ayrı olarak köylerde karşılıklı kredi derneklerine benzer kendi kendine yardım dernekleri kurulmuştur. Bu derneklere en güzel örnek özel bir yardım organizasyonu olarak kurulan Akita Kananko'dur. 1827 Akita Kalesi'nde görev almış bir tüccar, bölgedeki çiftçiler arasındaki yoksulluktan rahatsız olmuş ve bu yoksul kişilerin çocuklarına bakım ve yardım sağlamak için bölgeyi yöneten lorduna 400 ryo vermiştir. Bu yardım sonucunda etrafında yer alan tüccarlar da onun çabalarına sempati duyarak bu yardım hareketine katılım göstermiş ve bağış yapmışlardır. Bu bağışlara destek verenlerin oluşturduğu topluluk aracılığı ile Akita Kanankolar kurulmaya başlanmış ve bu kuruluşlar Meiji döneminin (1868-1912) başlarına kadar kademeli olarak artarak kuruluşlarını sürdürmüşlerdir (Yamaoka, 1998).

Bu dönemde dört ayrı gönüllülük türü bulunmaktadır. Bunlardan ilki geleneksel kurumsallaşmamış gönüllülerdir. Bu gönüllülük yapısı altında "chonaiki" veya "jichikai" adı da verilen mahalle dernekleri bulunmaktadır. Kökleri Edo dönemine dayanan bu mahalle dernekleri sisteminde otoriter hükümet tarafından potansiyel muhalifler denetlenmek istenmiş ve kişisel savurganlıkların önüne geçilmesi hedeflenmiştir. (Kawashima, 1999). Bu mahalle dernekleri Meiji Restorasyonundan sonra ortadan kaybolmuştur ve bu dernekler yerine gönüllü olarak çeşitli hizmetler sunan yeni mahalle örgütlenmeleri düzenlenmiştir (Imada, 2010). İkinci gönüllülük türü olarak geleneksel kurumsallaşmış gönüllüler bulunmaktadır. Bu kurumlar yoksul ve düşkünlere danışmanlık ve yardım sağlamayı amaç edinmişlerdir. Üçüncü gönüllülük türü ise hazır olarak kurumsallaşmış olan "borantia katsudo" dur. Bu kurum her türlü gönüllü faaliyetleri içeren bir kurumdur ve gönüllü faaliyetlerin Japon uyarlaması olarak da bilinmektedir. Dördüncü ve son gönüllülük türü olarak "Jumin-undo" ya da konut hareketi olarak da tanımlanan kurumsallaşmamış gönüllülerden ve diğer alternatif gruplardan bahsedilmektedir. Bu gönüllülük türü tamamen düzen karşıtı sivil hareket olarak bilinmektedir (Kawashima, 1999).

Bu dönemde yardım kuruluşlarının haricinde eğitim alanında okullardan ayrı olarak yardım sağlayan "Temanus Juku" adlı eğitim tesisleri de yer almıştır. Bu tesisler genellikle Budist rahipler tarafından denetlenmiş ve genellikle çiftçilere okuma, yazma ve abaküs kullanımını öğretmeyi amaçlamışlardır. Bu eğitim tesisleri herhangi bir destek olmaksızın küçük ölçekli özel işletmeler olarak görülmüştür. Edo döneminin sonlarına gelindiğinde bu eğitim tesisleri neredeyse tüm Japonya'da sayıları 10.000'den fazla denilecek ölçüde bulunmuştur (Yamaoka, 1998).

4.2. Meiji Dönemi (1868-1912) ve II. Dünya Savaşı Öncesi Dönem

1868 Meiji Restorasyonu sonucu mevcut olan feodal yapının çözülmesi ile yeni, modern ve emperyalist bir ulus oluşmuştur. Meiji döneminin ilk zamanlarında kâr amacı gütmeyen sivil toplum kuruluşlarına yönelik sistematik bir çalışma gerçekleştirilmemiş ve bu durgunluk 30 yıl kadar sürmüştür. Meiji döneminin ilk dönemlerinde mevcut olan kuruluşlar ya devlete ait ya da yarı özel olarak kurulan kuruluşlardan oluşmuştur. Bu dönemde 20.yy'ın başlarına kadar tamamen özel sivil toplum kuruluşlarına rastlanmamıştır (Yamaoka,1998). Bu dönemde yer alan sivil toplum kuruluşlarının ayrı bir kuruluş olarak bulunmadıkları ve dönemin başlarında bu kuruluşlara yönelik belirli bir düzenin Edo dönemiyle karşılaştırıldığında yer almadığı görülmektedir.

Meiji döneminde kâr amacı gütmeyen kuruluşların daha sistematik bir temele oturtulması için "Korki-Hojin Sistemi" kurularak 1876'da mevcut olan Medeni Kanun'a eklenmiştir. Bu sistemin yer aldığı Medeni Kanun'un 34. maddesine göre; "Ayinler, din, hayır işleri, akademik faaliyetler, sanat ve diğer konularla ilgili bir dernek veya vakıf aracılığıyla kamu yararına ilişkin kâr amacı gütmeyen kazanç elde etmek; yetkili makamların iznine bağlı olarak tüzel kişiliğe dönüştürülebilir." ifadesi yer almıştır (Yamaoka, 1998). Bu kanun günümüzde Japonya'da hala etkinliğini korumaktadır ve 1998 yılında çıkarılan Sivil Toplum Kuruluşları kanununa kadar mevcut olan medeni kanun haricinde sivil toplum örgütlerini düzenleyen hiçbir kanun çıkarılmamıştır (Haddad, 2007).

Meiji dönemi ile birlikte Japonya modern kapitalist bir devlet haline gelmiş ve liberal kapitalizm hâkim olmuştur. Bu dönemde sosyal refah hizmetleri kâr amacı gütmeyen, özel ve gönüllü kuruluşlar aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Bu açıdan bakıldığında Meiji hükümeti ilköğretim ve ortaöğretime yönelik eğitimi devlet olarak vermeyi kabul etmiş ancak bu eğitim kapsamına kadınları ve işçi sınıfını almayarak bu ihmal edilen kesimin eğitimini özel vakıf okullarına bırakmıştır (Kayagil, 2016).

Meiji döneminde halk arasında çeşitli türlerde özel olarak kurulmuş hayır kurumları mevcut olmuştur. Bu kuruluşlardan en erken kurulan ve önemli bir kuruluş olan "Hakuai" 1877'de kurulmuştur. Bu kuruluş Avrupa'da dost-düşman ayrımı yapmadan yardımcı olan Kızılhaç hareketini tanıyan ve bu harekete aşina olan Sano Tsunetomi tarafından Kumamoto kentinde kurulmuş daha sonra 1887'de "Japon Kızıl Haçı" olarak yeniden adlandırılmıştır (Yamaoka, 1998). 1880 yıllarında Japon ve yabancı Hristiyan misyonerler sosyal hizmet sunumunda aktif bir rol üstlenmişlerdir. Ücretsiz eğitim programları, tüketici birlikleri, ücretsiz doğum klinikleri gibi hizmetleri yaygın bir şekilde sunabilmek için çalışmışlardır (Kayagil, 2016).

I.Dünya Savaşının sona ermesinden sonra ülke içerisinde ekonomik koşullar kötüleşmiş bundan kaynaklı olarak toplumsal huzursuzluklar artmıştır. Bu nedenlerden dolayı sosyal hizmetler hızla ortaya çıkmış ancak bireysel düzeyde yardım hizmetleri sunmak zor ve sınırlı olduğundan daha çok kamusal yardım sunmayı amaçlayarak büyüme göstermişlerdir. 1929 yılında bir Yardım Yasası çıkarılmış ve bu yasa ile birlikte özel yardım kuruluşları devlet kasasından %50 sübvansiyon alma hakkına sahip olmuştur ancak bu hakları 1932 yılına kadar fiilen başlanmamıştır. 1938 yılında yürürlüğe konan Sosyal Hizmetler Kanunu ile daha önceleri laissez-faire yani bırakınız yapsınlar temelinde kurulmuş olan özel yardım kuruluşları üzerinde daha makul bir yönetim teşvik edilmiş ve bu kanun ile özel yardım kuruluşları üzerindeki devlet kontrolü güçlendirilmiştir (Yamaoka, 1998).

4.3. II. Dünya Savaşı (1939-1945) ve Savaş Sonrası Dönem

Japonya'da Koeki Hojin olarak adlandırılan kamu yararına çalışan kuruluşların sürdürülebilirliğini sağlayan Medeni Kanun II.Dünya Savaşından sonra da büyük ölçüde devam etmiştir ancak savaş sırasında ve sonrası dönemde Koeki Hojin sisteminde değişiklikler meydana gelmiştir. Bu dönemde var olan bir şirket Koeki Hojine yaptığı bağışlar için ödemesi gereken vergilerle ilgili bir indirim sistemi geliştirmiştir. Başlarda yapılan her bağış için bir vergi indirimi söz konusu iken 1942'de çıkarılan Geçici Vergi Tedbir Kanunu ile bu indirim sadece savunma sandığı ve askeri yardım sandığına sağlanmış, bunlar dışındaki fonlara yapılacak vergi indirimleri sınırlandırılmıştır. Bu vergi muafiyetinden bağış yapan özel kişiler yararlanmamıştır (Yamaoka, 1998).

Ağustos 1945'te Japonya'nın Müttefik kuvvetlere teslim olmasıyla birlikte Japonya, Müttefik İşgal Kuvvetlerinin yönetimi altına girmiştir. İşgalden sonra Japonya'nın yeni anayasası Kasım 1946'da ilan edilmiş, Mayıs 1947'de yürürlüğe girmiş ve Medeni Kanun'un bir bölümü revize edilmiştir ancak Koeki Hojinler ile ilgili olan bölüm değişmeden kalmıştır. 1947'de yürürlüğe giren yasanın 89. maddesinde "Hiçbir kamu parası veya diğer mülkü, herhangi bir dini kurum veya dernek için

kullanımı, yararı ya da bakımı için ayrıca kamunun kontrolü altında olmayan herhangi bir eğitim veya hayır kurumu için harcanamaz veya tahsis edilemez” ibaresi yer almıştır (Yamaoka, 1998). Bu madde ile anlatılmak istenen kamunun kontrolünde olmayan özel kuruluşlara kamu fonlarının teklif edilmesinin yasaklanmış olmasıdır. Bu madde bir yandan özel ve kamu ayrımının temeli olarak görülmüştür. Bu madde ile asıl amaçlanan savaş öncesi ve savaş yıllarında özel kuruluşlar aracılığıyla güçlü ulusal düzenlemelerin ortaya çıkmasına engel olmaktır.

II.Dünya Savaşı öncesinde 6.700'e ulaşan sosyal hizmet ve yardım kuruluşlarının sayısı savaş sonrası dönemde 3.000'lere kadar düşmüştür. Hem savaşın verdiği zararlardan kaynaklı olarak hem de anayasanın öngördüğü kamu ve özel sektör ayrımından kaynaklı kâr amacı gütmeyen bu kuruluşlar ciddi mali zorluklarla karşı karşıya kalmışlardır. Bu mali sıkıntıları az da olsa giderebilmek amacıyla hükümet 1947'de 'Halkın Yararına Ortak Bağış Hareketi'ni başlatmıştır. Bu hareket ile özel tesislerin işletme giderlerine yardımcı olunmuş ve buna karşılık hükümet özel sektörü refah hizmetlerini yerine getirmesi için görevlendirmiştir (Yamaoka, 1998).

1960 yıllarına gelindiğinde Japonya'da ortaya çıkan çevre kirliliklerinden kaynaklı olarak birçok toplumsal hareket ortaya çıkmıştır ancak bu hareketler kendi kapasiteleri bakımından önemli olmalarına rağmen kendi kampanyalarının önüne geçememişlerdir. Aynı yıl vatandaş grupları Japonya'nın ağır kirli bölgelerinde çevre sorunlarına karşı örgütlenmeye başlamışlardır. Bu çevre sorunlarından en önemlisi olan Metil Merkür zehirlenmesinin neden olduğu Kumamoto vilayetindeki Minimata hastalığına karşı tepkiler ortaya çıkmıştır (Hirata, 2002). Bu çevre grupları, Japonya'nın çevre politikasında değişiklik sağlamak için dava, medya kampanyası ve yerel yönetimlerin lobiciliğini yapmışlardır. Bu gruplar, davaları kazanarak merkezi hükümeti söz konusu çevre sorunlarından sorumlu kılarak sadece yerel politikalara etki etmemiş aynı zamanda ulusal politikaları da değiştirmeyi başarmışlardır (Hirata, 2002).

1965 yılında Minimata hastalığının ortaya çıkmasına sebep olan şirkete karşı açılan davalarda derneklerin büyük bir rolü olmuş ve sivil toplum kuruluşları bu hastalığı dünya basınına duyurmak amacıyla büyük bir çaba harcamıştır. Sivil toplum kuruluşlarının bu hastalığın farkındalığı için gerçekleştirdiği toplantılara hastalığa maruz kalmış kurbanlar da katılmış Japonya'daki birçok kirlilik kurbanının sefaletini bildirmişler ve bu tür sefaletlere artık izin verilmeyeceği bir dünya için yalvarmışlardır. O zamanlar Japonya, hükümetin yüksek ekonomik büyüme politikaları tarafından teşvik edilen hızlı ekonomik kalkınma ve modernizasyon programları dolayısıyla dışarıdan bir mükemmellik modeli olarak görülürken Minimata hastalığı ve diğer ciddi kirliliklerle ilgili hastalıklar ve sorunlar, madalyonun diğer yüzünü göstermiştir (Ui, 1992).

1960 ve 1970'lerde geleneksel kadın ve genç dernekleri gibi toplum temelli kuruluşlarda bir düşüş gözlemlenirken 1960'ların sonundan itibaren çevre kirliliğine karşı ayrıca çevre korumaları ve politikaları gibi konulara yoğunlaşan aktivist örgütlenmelerde artış yaşanmıştır (Kayagil, 2016). 1980 yıllarına ulaşıldığında sivil toplum kuruluşlarına ilgiler artmış ve bu kuruluşlar küresel düzeyde büyüme sergilemişlerdir. Bu büyüme ulusal ve uluslararası düzeyde seyretmiştir.

1980 yıllarının sonu ile 1990 yıllarının başlarında Japonya'da sosyal, ekonomik ve politik alanlarda dönüşümler yaşanmıştır (Kayagil, 2016). Artan uluslararası iş birliği ihtiyacı, çevresel sorunların ağırlaşması, yükselen yaşlı nüfus, yetersiz çocuk bakımı ve toplumun bozulmasına karşılık olarak, gönüllü eylemler çeşitlenmiş ve farklı konularda görevleri yerine getiren gönüllü kuruluşlar ortaya çıkmıştır (Imada, 2010). İlk olarak savaş sonrası dönemde 25 yıl içerisinde sivil toplum kuruluşlarının sayısında bir artış meydana gelmiştir. 1980 ve 1990 yılları arasında bu kuruluşlar tüm ülkelerde ani bir yayılım göstermiş, Japonya'da da bu kuruluşlar tüm coğrafi bölgelerde olmak üzere kurulmuştur. Japon sivil toplum kuruluşları diğer sanayileşen ve gelişen ülkelere nazaran daha geride kalsa da bu kuruluşlar 1980 yılının sonlarına doğru muazzam değişiklikler göstererek büyümeye başlamıştır. Yaşanan bu değişimlerle Japonya'da sağlam bir sivil toplum kuruluşları sektörü ortaya çıkmıştır (Reimann, 2009).

Savaş sonrası dönemde yeni kurulan uluslararası siyasi sitemler ile yeni kurumların oluşturulması ve bu kurumların yaygınlaştırılmasıyla aktivizm hareketleri sadece ulusal ve yerel siyaseti etkilememiş küresel düzeydeki siyaseti de hedefine almıştır. Politik küreselleşme süreçlerine adım atma süreçleriyle birlikte bu durum aktivistlerin küresel politikaya daha fazla dahil olmalarına sebebiyet vermiştir. Küresel yönetim sistemi ile sivil toplum kuruluşları Batı'daki kuruluşlara gittikçe daha çok benzemeye ve daha çok uluslararası düzeyde kurumsallaşmaya başlamışlardır. Bunun

nedeni ise tüm sivil toplum kuruluşlarının hayatta kalmak için ihtiyaç duydukları maddi kaynağı daha fazla kullanılabilir olan uluslararası kaynaklarda bulabilmeleridir. 1980'lerde ve 1990'larda sivil toplum kuruluşları için bu yeni uluslararası finansman kaynaklarının artması, bu dönemde fazlaca artan sivil toplum kuruluşlarının patlamasının önemli bir nedenini oluşturmuştur (Reimann, 2009). Bu yıllarda ayrıca devlet fonları, yarı hükümet yönetimine sahip siyasi vakıflar aracılığıyla hibelerinin önemli bir bölümünü sivil toplum kuruluşlarına ayırmış ve bu durum kuruluşların hızla artmasına sebebiyet vermiştir.

1970 yıllarında sivil toplum kuruluşlarını uluslararası kalkınma alanında finanse eden birkaç vakıf bulunmuştur. 1980 ve 1990 yılları arasında da bu kuruluşlar hem hizmet hem de savunuculuk açısından vakıflar tarafından finanse edilmiştir. Ancak 1970 yıllarında hizmet ve savunuculuk açısından bu kuruluşları finanse edecek vakıflar görülmemiştir. 1990 yılında Soğuk Savaş'ın sona ermesi ile birlikte yardım için ayrılan bütçe programları genişletilmiş ve sivil toplum kuruluşları sadece bir hizmet hareketi olarak değil, her şeyi kapsayan bir harekete dönüşmüştür (Reimann, 2009).

Politik küreselleşme sonucunda hem sanayileşmiş hem de gelişmekte olan ülkeler sivil toplum kuruluşlarını büyümeleri için teşvik etmiştir. Uluslararası finansman ve uluslararası konferansların sivil toplum kuruluşlarını normatif tanıtımıyla Asya'daki birçok ülkede sivil toplum kuruluşlarının sayısında ani bir yükseliş olmuştur. Japonya da bu ülkelerden biri olmuş ve değişen uluslararası sistemler aracılığıyla ülke içerisindeki sivil toplum kuruluşları hem kendi sahip oldukları kaynaklardan hem de uluslararası kaynaklardan faydalanma fırsatı elde etmişlerdir (Reimann, 2009).

1990 ve 2000 yılları arasındaki dönemde gönüllülük ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlara olan ilgi artmıştır. Bu ilginin başlıca nedeni olarak artan yaşlılık oranları yardıma ihtiyaç duyan kişi sayısını arttırmış, değişen aile yapısı ve değerlerinden kaynaklı olarak ailelerin ve devletin yardıma yetişemediği durumlarda gönüllü hareketler ve sivil toplum kuruluşları bu boşluğu doldurmuştur (Hasegawa, Shinohara, ve Broadbent, 2007). Ayrıca meydana gelen bazı doğal afetler sivil toplum kuruluşlarının aktif rol almasını gerektiren ortamın oluşmasına sebebiyet vermiştir (Kayagil, 2016).

1990 yıllarından bu yana, Büyük Hanşin Depremi'nin ardından gönüllülüğün artması, Japon toplumunda sivil toplum anlayışının bir kez daha siyasi seçkinler arasında, popüler basında ve akademik yazılarda ilgi odağı haline gelmesine sebep olmuştur. (Ogawa, 2009).

4.4.1995 Kobe Depremi Sonrası Sivil Toplum Kuruluşlarının Değişen Rolü

Büyük Hanşin Depremi olarak da bilinen Kobe Depremi, 17 Ocak 1995 tarihinde Japonya'nın batısında yer alan ve yoğun bir nüfusa sahip olan Kansai bölgesindeki Kobe kentinde meydana gelmiştir. Richter ölçeğine göre 7,2 şiddetinde hissedilen ve 30 saniye sürmüş şiddetli bir depremdir. Bu deprem Japonya'da son 70 yıl içerisinde meydana gelen en yıkıcı depremlerden birisini oluşturmuştur. Kobe depremi sonucunda 1.4 milyon nüfusa sahip Kobe kentinde 11.809 bina zarar görmüş, 5.000 vatandaş hayatını kaybetmiş, 13.080 kişi yaralanmış ve 200.000 kişi evsiz kalmıştır (Yüksel, 1999).

Japonya'da gerçekleşen bu deprem kamunun yetersizliklerini ortaya koymuştur. Afetten kaynaklı olarak artan kriz durumlarında merkezileşmiş ve süratli karar alma mekanizmalarına ihtiyaç duyulmasına rağmen Japonya'da deprem meydana geldikten sonra kamu yönetimi, koordinasyon ve bilgi akışı ağır bir şekilde sağlanmıştır. Yerel ve merkezi birimler arasında koordinasyon ve iletişim eksikliğinin bulunduğu gözlenmiş ve bu durumda Japon Hükümeti de yavaş aynı zamanda güvenilmez kalmıştır. Bu uyumsuzluk karşısında depreme gönüllü olarak 1,5 milyon kişi hızla müdahale etmiş ancak gruplar ve ekipler arasındaki koordinasyonda ciddi sıkıntılar meydana gelmiştir (Leblebici, 2014).

Kobe depremi, Japonya'da yeni sivil toplum kuruluşlarının kurulması ve var olan kuruluşların da olası kriz durumlarına karşı hazırlıklı olması açısından bir milat olarak kabul edilmiştir (Leblebici, 2014). Meydana gelen deprem ile başa çıkma çabaları, hükümetin başarısızlıklarını ortaya çıkarmış ve Japonya'nın depremden dolayı harap olan her köşesine ulaşabilen gönüllüler ordusu izin verildiğinde vatandaşların ne kadar katkıda bulunabileceklerini göstermiştir. Depreme tek başına hazırlıksız yakalanan hükümetten kaynaklı olarak depremin şoku siyaset boyunca hissedilmiş ve bu felaket bürokrasinin temellerini zayıflatarak halkın yöneticilere olan güvenini sarsmıştır (Kingston, 2004). Kobe depremi ve önceden var olan Japon kültürel değerlerin ve deneyimlerin tümü Japonların sivil toplum için olan sosyal beklentilerini yükseltmiş ve şekillendirmiştir. Bu beklentiler sonucunda Kobe

depreminde sonra sivil toplum kuruluşlarının sayısında ciddi bir artış olmuştur (Hasegawa, Shinohara, ve Broadbent, 2007).

1995 Kobe depreminin başarı öyküsü beklenmedik gönüllülük hareketlerinin ezici yükselişi olmuştur. Düzinelerce yerel sivil toplum kuruluşu depremin hemen ardından idari yetersizliğin doğurduğu boşluğu kapatmak için Kobe ve çevresine akın etmişlerdir. Bu sivil toplum kuruluşları yapılan yardım çalışmalarında kritik bir öneme sahip olmuşlardır ancak bu kuruluşların çoğu yasal olarak kayıt olmamış ve uzun vadeli projeleri sürdürmeyecek kadar düzensiz ve dağınık kuruluşlardan meydana gelmiştir. Kobe felaketinin yol açtığı bu düzensizliğe karşı ortaya çıkan tüm bu gönüllülük hareketleri Japonya'da "gönüllülüğün doğuşu" olarak müjdelenmiştir (Leng, 2015).

Kobe felaketinden alınan dersler, Japon hükümetini sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği içerisinde politika reformu başlatmaya ve kriz yönetimini iyileştirmeye sevk etmiştir. Bu değişiklikler sonucunda Japon Hükümeti sivil toplum kuruluşlarının desteğini aktif olarak aldığı bir afet yönetim sistemi kurmuş, yasal değişiklikler yapmış ve 1998 NPO yasası aracılığıyla sivil toplum kuruluşlarının büyümelerini teşvik etmiştir. Yapılan tüm bu çalışmaların etkisi sivil toplum kuruluşlarını daha deneyimli ve daha hazırlıklı bir hale getirmiş, bu gelişimleri sonucunda hem vatandaşlar hem de devlet tarafından profesyonel kabul edildikleri için 11 Mart 2011'de meydana gelen 9,0 şiddetindeki Tohoku depremine hemen müdahale etmişlerdir (Leng, 2015).

Hem Kobe depremi hem de Tohoku depremi gönüllülük ve sivil toplum kuruluşu faaliyetlerine tanık olmuş olsa da 2011'de meydana gelen Tohoku depremindeki üstün afet yönetimi devletin sivil toplum kuruluşları ile yapmış olduğu iş birliği ve verdiği destekler sonucunda ortaya çıkmıştır. Kobe depremi sonrasında devlet politikasında yapılan köklü değişiklikler, Tohoku felaketine olan müdahalede gönüllü katılımını ciddi bir şekilde şekillendirmiştir. Yaşanan bu felakette sivil toplum kuruluşları Tohoku'daki kritik konuları ele almak için hem hükümet hem de gönüllüler arasında bir koordinasyon kurabilmiş ve iki taraftan sağlanan kaynakları kontrol edebilmiştir (Leng, 2015).

Japonya'da yaşanan iki büyük felaket sonrasında sivil toplum kuruluşları artık daha yüksek bir kamu profiline yükselmiş, daha fazla sosyal meşruiyete ve gönüllü çalışmaları organize etmede merkezi bir role sahip olmuşlardır (Leng, 2015).

5. JAPON SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ SOSYAL POLİTİKALAR ÜZERİNDEKİ ETKİNLİĞİ

Dünyada her şeyin hızlı bir şekilde değişime ve dönüşüme uğramasıyla birlikte ortaya çıkan küreselleşme sürecinden ulus-devlet yapıları büyük ölçüde etkilenmiştir. Bu süreçte ulus-devlet yapılarına karşı dışarıdan, uluslararası sistemlerden ve egemenlik alanları içerisinde bulunan bireylerin çeşitli nedenler adı altında bir araya gelerek oluşturdukları sivil örgütlenmelerden baskı gelmeye başlamıştır. Sivil toplum kuruluşları olarak bilinen bu kuruluşlar toplumsal örgütlenmelerin en başında gelmekte ve önemli bir yer kaplamaktadır. Sivil toplum içerisinde çeşitli siyasi amaçları olan ve farklı ideolojilere, düşüncelere ve görüşlere sahip olanlar vardır. Bu türdeki sivil toplum örgütleri devlete veya onları yönetenlere karşı doğrudan muhalefet etme yeteneğine sahip olmakta ve sahip olduğu bu yetkiler aracılığıyla devletin egemenlik alanını daraltıp sivil alanın fazla genişlemesine yol açabilmektedir (Tuncel, 2011).

Sivil toplum kuruluşları, siyasal ve ekonomik alanlar olmak üzere önemli işlevleri yerine getirmeyi ve bireyi devlet karşısında korumayı amaçlamaktadırlar. Sivil örgütlenmelerin güçlü oldukları demokratik toplumlarda siyasi iktidarda bulunanlar bir politika yaparken karar alma süreçlerinin her aşamasında kurulan bu örgütlenmelerin talep ve isteklerini dikkate almak zorunda kalmaktadır. Gelişmiş toplumlarda, siyasi toplum dışında kalan sivil örgütlenmeler ve kuruluşlar tarafından kullanılan iktidar alanları görülebilmektedir (Tuncel, 2011). Japonya gibi demokratik bir toplumda da sivil toplum kuruluşları politika oluşum sürecinde önemli bir rol almaktadır. Bu süreçte sivil toplum kuruluşları daha çok savunucu bir rol üstlenmekte ve savunulan kesimin haklarını devlete karşı korumayı amaç edinmektedirler. Dolayısıyla bu amaçları doğrultusunda etkin bir kesim olarak göz ardı edilmeyen bir konuma ulaşmışlardır.

Japonya, Almanya gibi devlet enerjisiyle hızla dönüşen bir toplum olmuştur. Devlet öncülüğünde, özel sektörün teşviki ile ve kapitalizme karşı ayak uydurarak Asya'da Sanayi Devrimine öncü olan ülkelerden birisi olmayı başarmıştır. Bu öncülüğün getirmiş olduğu gelişim ile Japonya'da mevcut uygulanan sosyal politikalar Batı tipi çözümlere nazaran kendisine ait olan sosyokültürel özelliklerden kaynaklı farklı sosyal sorunları ve çözümleri içererek şekillenmiştir (İpek, 2016).

Japonya'da 1868 Meiji Restorasyonu dönemi kabul edilen ve Almanya'dan örnek alınan Medeni Hukuktan kaynaklı Japon sosyal politikaları Bismark modeline göre oluşturulmuştur. Bu dönemde sosyal politikalar daha çok toplumsal huzursuzlukları kontrol altında tutmak amacıyla kullanılmıştır. 1960'ların sonuna doğru Batı Avrupa'da görülen refah rejimi uygulamaları takip edilmiş ancak bu durum 1973 yılındaki petrol krizine kadar devam etmiştir. Bundan sonraki dönemlerde hükümet sosyal refah uygulamaları için istekli olsa da bütçeden ayrılan kaynağın Batı tarzı oluşturulacak olan refah politikaları için yetersiz olması, Japonya'da yeni bir modelin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu model refah devletinin tam karşısı olarak refah toplumu oluşturmayı hedeflemiş ve model içerisinde sivil toplum kuruluşlarının sosyal politikalardaki rolünü büyük ölçüde arttırmıştır (İpek, 2016). Sivil toplum kuruluşları çok çeşitli stratejilerle devlet politikalarını etkilemeye çalışmaktadırlar. Bazı kuruluşların odak noktası politikaları savunmak ve bazen hükümet politikalarına karşı etkili mücadelelerde bulunmak iken diğer kuruluşlar için devlet ile iş birliği yapmak önemlidir. Sivil toplum kuruluşlarının politika değişikliğini teşvik edebilmek ve devlet yetkilileriyle iletişim kurmaları büyük ölçüde yetkilerine bağlıdır (Hirata K. S., 2002).

Japonya'da sivil toplum kuruluşlarının artan rolü başka ülkelerdeki gönüllülük anlayışından kaynaklı ortaya çıkan siyasi hareketlerden dolayı artmamış 1995 yılında yaşanan Kobe depreminde devletin varlığını göstermemesi nedeniyle meydana gelen olayda sivil toplum kuruluşlarının ortaya koyduğu güç, bu rolün artmasına sebep olmuştur. Bir doğal afetten kaynaklı olarak gelişen sivil toplum güçleri refah sistemi içerisinde oldukça önemli bir yere sahip olmuştur. Bu önem, ülke geneline uygulanacak politikalarda kararlar her ne kadar merkez hükümet tarafından verilse de sivil toplum kuruluşlarının destek olmadığı kararların hiçbir şekilde başarılı olmaması konusunda görülmektedir (İpek, 2016). Örneğin 1983 yılından bu yana göçmen hakları aktivistleri, yasadışı yabancılara yardım etmek amacıyla göçmen haklarını savunan yaklaşık 200 sivil toplum kuruluşu kurmuş ve bu kuruluşlar aracılığıyla göçmenlerin temel haklarının korunması ve refah hizmetlerinin sağlanması için mücadele etmişlerdir. Ayrıca göçmenlere yardım amaçlı kurulan bu kuruluşlar yabancıların karşılaştıkları kötü koşullar hakkında kamu bilincini arttırmayı amaç edinmişlerdir. Göçmen haklarını savunmak amacıyla kurulan bu sivil toplum kuruluşları Japonlar ve yabancılar arasında sivil katılımı teşvik ederek tabandan gelen demokrasiyi geliştirmeyi hedeflerler. Ayrıca bu kuruluşlar yasadışı göçmenlere yönelik özel olarak sorun çözme faaliyetleri geliştirirler, göçmen haklarını ve refahını koruyacak kamu politikalarını savunurlar ve göçmen yasalarına dair yenilikçi reformları desteklerler (Shipper, 2023).

Devletin katı bürokratik organlarına kıyasla sivil toplum kuruluşları çoğulcu bir toplumun çeşitli meselelerini ele almada daha yenilikçi ve risk almaktan çekinmeyecek şekilde hareket ederler. Bunların yanında kişisel ve insani boyuta daha fazla ağırlık verecek şekilde birçok sorunu ele alırken daha hümanist bir yaklaşım sergilerler. Daha çok vatandaşın katılımı ve teşviki ile sorunların çözümü daha kolaylaşmakta günlük görevlerini yerine getirmek için koşturan bürokratların aksine sivil toplum kuruluşlarında bulunan insanlar bu görevleri daha geniş ve yararlı bir bakış açısıyla ortaya koyabilmektedirler. Bu nedenle sivil toplum kuruluşları için esas olan, toplumun karşı karşıya olduğu sorunlarda, yalnızca devlet kurumlarının tek başına yapamayacaklarını etkili bir şekilde başa çıkabildiklerini göstermeyi amaçlamaktır (Tadashi, 1999).

Sivil toplum kuruluşları Japon toplumu içerisinde son on yılda önemli hale geldikçe sivil toplum kuruluşları ve devlet kurumları ile özel şirketler arasındaki ilişkiler değişmeye başlamıştır. Japon hükümeti son yıllarda sivil toplum kuruluşlarının tanıtımı konusunda olumlu bir tavır takınmış ve 1990 yılından bu yana uluslararası iş birliği alanında sivil toplum kuruluşlarına yönelik destek ve planlarını aktif olarak genişletmiştir. Sivil toplum kuruluşlarının sosyal meselelerle ilgilenmesindeki rolünün büyümesi ve tanınması 1990 yıllarında sağlamlaşmış ayrıca Japon hükümeti ve yurtaş örgütlerin birbirlerine karşı olan tutumları da bu rolün büyümesine yönelik değişmiştir (Kuroda, 2008). Hükümet yetkilileri tarafından görmezden gelindikleri geçmişin aksine, sivil toplum kuruluşları artık politika tartışmalarının meşru aktörleri konumuna erişmişlerdir. Bu duruma örnek olarak 1996 yılından itibaren Dışişleri Bakanlığı ve NGO temsilcileri üç ayda bir toplantılar düzenlemeye başlamış ve bu toplantılarda sivil toplum kuruluşları çeşitli politikalar hakkında endişelerini dile getirme şansını elde etmişlerdir (Reimann, 2001).

Japonya'nın kalkınmacı devlet yönetimi anlayışıyla hareket ettiği dönemin başlangıcında gönüllülük anlayışıyla hareket eden kuruluşlar geleneksel olarak düzen ve hükümet karşısı olarak görülmüşlerdir. Ancak daha sonraki dönemlerde sivil toplum kuruluşları özel bir girişim kaynağı

olmanın ötesinde hükümetin bir kolu olarak işlev görmüştür. Japon hükümeti kâr amacı gütmeyen sektörü devlet yönetimin ayrılmaz bir parçası olarak görmüş ve bazı hizmetlerin sunumunu belli sivil toplum kuruluşlarına devretmeye çalışmıştır. Bu amaçla Japonya'da ulusal bakanlıklar ve yerel yönetimler, bakanlığa özgü hizmetlerin sunulması için sivil toplum kuruluşlarının kullanımını teşvik etmişlerdir (Takao, 2001). Japon hükümetinin sivil toplum kuruluşlarının etkinliğine karşı farkındalığının yönetim organlarına kadar ulaştığı görülmektedir. Bu farkındalık, sivil toplum kuruluşlarının daha önemli hale gelmesine sebep olmuştur.

Japonya sosyal refah devleti yerine sosyal refah toplumu olmayı amaç edinmiştir. Bu amaç doğrultusunda Japonya'daki gönüllülük hareketlerinin büyük bir bölümünü kapsayan sivil toplum kuruluşlarının sahip çıktığı sosyal politikalar başarıya ulaşırken; devletin kendi başına tasarladığı, sivil toplum kuruluşları tarafından destek görmeyen ve toplum tarafından rasyonel olarak karşılanmayan politika uygulamalarının başarısızlıkla sonuçlandığı görülmüştür. (İpek, 2016).

6. JAPON SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ MEVCUT DURUMU

Japonya'da sivil toplum kuruluşları oldukça geniş bir alana yayılmıştır. Uluslararası örgütler, kâr amacı gütmeyen kuruluşlar, sendikalar ve benzeri kuruluşlar sivil toplum kuruluşları olarak kabul edilmektedir. Sivil toplum kuruluşları özellikle son yıllarda uluslararası yardım ve kalkınma alanında büyüme göstermiştir (Kayaçil, 2016).

Japonlar, iş birlikçi topluluk ruhuyla ünlülerdir. Bundan dolayı çeşitli kişi ve kuruluşlar, toplumun dokusunu yıpratıcı sorunları ele almak için ayaklanmışlardır. Sayıları kırk bin civarında olan kâr amacı gütmeyen kuruluşların bazıları, Japonya'nın afetlerle ilgili yaralarını sarmak için çalışmaya odaklanırken bazıları çocuk kaçakçılığını önleme, dezavantajlı çocukların büyümelerine ve öğrenmelerine yardımcı olarak güvenli bir ortam oluşturmaya çalışırlar (Japanese NPOs Working for Change, 2019).

Japonya'nın sivil toplum kuruluşlarına ilişkin yaklaşımı son on yılda dönüşüme uğramıştır. Bu kuruluşlar giderek daha fazla Japon siyasetine karşı profesyonelleşmiş ve savunuculuk rollerine karşı daha büyük bir önem atfetmiştir. Bunun yanında yeni örgütlenmeler yükselirken, mahalle dernekleri, kadın grupları, gönüllü itfaiye teşkilatları ve gönüllü yardım komisyoncuları gibi geleneksel üyelik kuruluşlarında da artış yaşanmaya devam etmektedir. Geleneksel kuruluşlar, politikaları etkilemek için yerel yönetimlerle uzun süreli, yerleşik ilişkilere güvenme eğilimindedir ve politika oluşturma süreçlerine karşı derinden entegre olmuşlardır. Bu entegrenin ötesinde geleneksel kuruluşların siyasi sınırlamaları vardır. Politika yapıcılara ayrıcalıklı erişim sağlayan hükümet ile yakın ilişkileri en büyük güçlerinden birisi olsa da aynı zamanda bir zayıflıktır ve hükümet politikasına karşı aykırı şekillerde hareket etmelerini zorlaştırır (Haddad, 2007). Japon halkı politikacılarına çok güvenmemelerine ve bürokratlarına karşı olan inancı kaybetmelerine rağmen, toplumun sorunlarına kulak asmamakta, bunun yerine çok sayıda yeni örgüt kurarak ve geleneksel kuruluşları desteklemeye devam ederek sivil topluma olan katılımlarını arttırmaktadırlar (Haddad, 2007).

Kurumsal hayırseverlik faaliyetlerinin içeriklerindeki çeşitliliğin artmasına ve dostça yardım ilişkilerinin fazlalaşmasına rağmen birçok şirket hala sivil toplum kuruluşlarıyla çalışmakta tereddüt etmektedir. Bunun ana nedeni ise, sivil toplum kuruluşlarının hesap verme sorumluluğunun olmamasından dolayı sivil toplum kuruluşlarının bilgilerine erişilememesinden kaynaklanmaktadır (Kuroda, 2008).

Japonya'nın kâr amacı gütmeyen kuruluşları aşağıdan yukarıya bir modeli temsil eder. Devlet bu kuruluşlar karşısında vatandaşların halkla olan ilişkilerinde daha büyük bir rol oynadığı "sivil topluma" yönelik faaliyetlerini destekleyerek kamu çıkarını gözetken bir yapı gözetir (Yamamoto, 1998). Günlük görevlerinin gereklerine ayak uydurmak için sürekli mücadele içinde olan bürokratların aksine, sivil toplum kuruluşlarındaki insanlar daha uzun bir bakış açısına sahiptirler. Sivil toplum bu nedenle birçok avantaj sunar. Japonya için bu kuruluşların öne çıkmasında temel olan kilit nokta kâr amacı gütmeyen faaliyetlere dahil olanların ve bu kuruluşları destekleyenlerin ampirik olarak gösterilmesidir. Bu nedenle, sivil toplum kuruluşları için esas olan, toplumun karşı karşıya kaldığı ve devlet kurumlarının tek başına başa çıkamayacağı sorunlara karşı etkin bir şekilde müdahale ederek bu etkinliği açıkça ortaya koymaktır. Hükümetin, işletmelerin ve halkın güvenini kazanmanın ve Japonya'da sivil toplum için sağlam ve geniş bir destek tabanı oluşturmanın tek yolu bu olmuştur (Tadashi, 1999).

7. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Siyaset bilimine ait bir kavram olan sivil toplum, kökenleri Batılı toplumlara dayanan bir kavramdır. Feodal Batı toplumlarındaki kentliler, yaşadıkları kent yönetimine müdahale etmemeleri, kendi savunma birlikleri ile mahkemelerini kurabilme ve hukuk kurallarını kendi tayin ettikleri şekilde yürürlüğe koyabilme gibi çeşitli hakları soylulardan istemişler ve ilerleyen zamanlarda bu hakları elde etmişlerdir (Kaypak, 2012). Tüm dünyada sivil toplum kuruluşlarının yaygınlaşması ancak II.Dünya Savaşı sonrasında gerçekleşmiş ve ülkelerin gelişmişlik düzeyi ile toplumun kabul ettiği sosyokültürel faktörlere bağlı olarak bu kuruluşlar her ülkede farklı modellerde ortaya çıkmıştır. Asya toplumlarında gelişime öncülük eden Japonya için sivil toplum kuruluşlarının tanımını netleştirmek ve Japon sivil toplum kuruluşlarının kategorilerini birbirinden ayırmak önemlidir. Japonya'da sivil toplum kuruluşları teriminin dar bir tanımı vardır. Sivil toplum kuruluşları, Japonya'da kalkınma yardımı ve acil yardım gibi denizaşırı yardım programlarıyla uğraşan kâr amacı gütmeyen kuruluşları ifade ederler. Bu kuruluşlar gönüllü, kendi kendini yöneten, uluslararası ilişkilerle uğraşan ve din propagandası yapmayan kuruluşlardır. Japon sivil toplum kuruluşlarının çoğu, devlette kaydı bulunmayan ve tüzel kişilikleri olmayan derneklerdir. Bu devlet denetiminden uzak kalan çoğu derneklerin aksine Japonya'da bulunan birçok dernek ve kuruluş 1898 yılında yürürlüğe giren Medeni Kanun ile büyük ölçüde düzenlenmiştir (Hirata K. S., 2002). Japon sivil toplum kuruluşları geçmişte ne kadar nadir olsalar da kuruluşları çok eskiye dayanmaktadır. Edo dönemi ile gelişmeye başlayan sivil toplum kültürü 19.yy. sonlarındaki sanayileşme çabalarıyla birlikte Meiji Restorasyonu olarak bilinen değişim döneminde dışa açılma süreci yaşamıştır. Daha sonra meydana gelen II. Dünya Savaşı sonrasında bu kuruluşların sayısında bir azalma meydana gelmiş ancak sanayileşmenin hızla devam etmesiyle birlikte Japonya'da sivil toplum kuruluşlarına olan ihtiyaç artmıştır. 1980 ve 1990 yıllarında bu kuruluşlar sosyal, ekonomik ve politik yönden birçok dönüşüme uğramış ve sayıları artmıştır. Küreselleşmenin getirdiği sanayileşme sonucu gelişen ülkelerin sivil toplum kuruluşlarına olan desteklerinin artması bu yaygınlaşmanın ana nedenlerinden birisini oluşturmuştur. Sivil toplum kuruluşları bu dönemlerde daha çok gönüllülük, devletin eksikliklerini kapatma ve aile kurumu ile ilgilenirken 1995'te yaşanan büyük Kobe depremi sonrasında rollerinde ve görevlerinde büyük değişimler yaşadıkları görülmektedir. Kobe depreminde yaşanan büyük kaos karşısında devlet yetkililerinin koordinesizliği ve müdahale eksikliği sonucunda deprem sonrası gereken kritik müdahaleyi sivil toplum kuruluşları yapmış ve olay sonrasında gereken koordinasyonu sağlamada büyük bir rol üstlenmişlerdir. Bu süreçte sivil toplum kuruluşları yaşanan felaketten sonra yüksek bir kamu profiline yükselmiş ve birçok konuda danışılmadan karar alınmayan bir konum elde etmişlerdir. Sivil toplum kuruluşlarının kamu içerisinde edindikleri bu konumdan kaynaklı olarak görülmektedir ki artık Japon hükümeti tarafından tasarlanan ve denenmek istenen birçok sosyal politika sivil toplum kuruluşlarına danışılmadan uygulamaya konmaz hale gelmiştir. Devlet politikaları sivil toplum karşısında yalıtılmamışken ve sivil toplum kuruluşlarının onayladığı politikalar başarı gösterirken onaylamadığı çoğu politika başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Bu bağlamda Japon sivil toplum kuruluşları geçmişten günümüze incelendiğinde her ne kadar dağınık bir yapılanma gösterse de bu kuruluşlar Japon toplumu için vazgeçilmez bir kültürü oluşturmuştur. Tarih içerisinde gelişen olaylar bu kuruluşların büyümesine ve gelişimine katkı sağlamış aynı zamanda bu olaylar kuruluşların devlet içerisinde kendilerine danışılmadan karar alınamayacak bir konuma yükselebilmelerine neden olmuştur. Sonuç olarak sivil toplum kuruluşları kamunun ortak alanlarının vazgeçilmez bir parçası olmuş ve hükümetin iş birlikçi yaklaşımıyla politika gerçekleştirmenin büyük bir parçası haline gelmiştir. Genel olarak bakıldığında Japonya'da mevcut olan sivil toplum kuruluşlarının politikalar üzerindeki etkinliği başarılı sonuçlar gösterdiği için olumlu olarak ele alınabilir. Bu açıdan araştırma kapsamında sivil toplum kuruluşları ve sosyal politikalar ilişkisi tek bir ülke açısından incelenmiş olsa da uluslararası alan dahil birçok ülke için bu kuruluşların sosyal politikalar üzerinde etkilerinin olması gerekliliği üzerinde tartışılmalıdır. Japonya gibi gelişmiş bir ülke açısından sivil toplum kuruluşlarının politikalar üzerindeki olumlu etkisi diğer ülkeler açısından örnek oluşturabilecek bir niteliktedir.

8. ARAŞTIRMAYA İLİŞKİN ETİK BİLGİLER

Araştırma yöntemi itibariyle etik kurul izni kapsamında değildir.

9. ÇATIŞMA BEYANI

Bu çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Aslan, S. (2010). Sivil Toplum ve Demokrasi. *İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(2), 357-374.
- Dal, S. (2017). Sosyal Politikanın Dönüşümünü Küreselleşme Üzerinden Anlamak. *Uluslararası Beşeri ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi*, 1(1), 4-18.
- Dulkadiroğlu, H. (2018). *Kalkınma Sürecinde Sivil Toplum Kuruluşları*. Ankara: T.C Kalkınma Bakanlığı.
- Genç, F. N., & Erdoğan, Ü. (2013). Yerel Demokrasi ve Kalkınma Bağlamında Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü; Aydın Örneği. M. Ökmen, U. Çağatay, & B. Görmez içinde, *Küreselleşme- Yerelleşme Dikotomisinde Yerel ve Bölgesel Kalkınma -Kamu Yönetimi Perspektifi-* (s. 167-184). Ankara: Orion Kitabevi.
- Haddad, M. A. (2007). Transformation of Japan's Civil Society Landscape. *Journal of East Asian Studies*, 7(3), 413-437.
- Hasegawa, K., Shinohar, C., & Broadbent, J. P. (2007). The Effects of 'Social Expectation' on the Development of Civil Society in Japan. *Journal of Civil Society*, 179-203.
- Hirata, K. (2002). Civil Society in Japan. The Growing Role of NGOs in Tokyo's *Aid and Development Policy*, 15-81.
- Hirata, K. S. (2002). Whither the Developmental State? The Growing Role of NGOs in Japanese Aid Policymaking. *Journal of Comparative Policy Analysis: Research and Practice*, (4), 165-188.
- Imada, M. (2010). Civil Society in Japan: Democracy, Voluntary Action, and Philanthropy. H. Vinken, Y. Nishimura, B. L. White, & M. Deguch içinde, *Civic Engagement in Contemporary Japan Established and Emerging Repertoires* (s. 21). New York Dordrecht Heidelberg London: Springer.
- İpek, E. (2016). *Sosyal Yardımlar ve Hizmetler Bağlamında Sosyal Politikaların Yerelleşmesi*. Ankara: Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Tez.
- Japanese NPOs Working for Change. (2019, 1 1). *Highlighting Japan*(128), s. 5.
- Kawashima, N. (1999). The emerging voluntary sector in Japan: issues and prospects. London: Centre for civil society, London school of economics and Political Science.
- Kayagil, M. E. (2016). Tarihsel Perspektiften Japonya'da Sivil Toplum Kuruluşları. *Çalışma ve Toplum*, 1769-1791.
- Kaypak, Ş. (2012). Devletten Yerel Yönetime Değişim Sürecinde Sivil Toplumun Yeni Yüzü. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 34-57.
- Kingston, J. (2004). *Japan's Quiet Transformation Social change and civil society in the twenty-first century*. London and New York: RoutledgeCurzon.
- Koray, M. (2005). *Sosyal Politika* (4 b.). Ankara, Türkiye: İmge Kitabevi.
- Kuroda, K. (2008). New Roles of Nonprofit Organizations and Partnership with Government and/or Business. *Global Economic Review: Perspectives on East Asian Economies and Industries*, 29(4), 73-88.
- Leblebici, Ö. (2014). Afetlerde Kamu Yönetiminin Rolü ve Toplum Temelli Afet Yönetimine Doğru. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 457-477.
- Leng, R. (2015). Japan's Civil Society from Kobe to Tohoku Impact of Policy Changes on Government-NGO Relationship and Effectiveness of Post-Disaster Relief. *ejcs*, 1-22.
- Ogawa, A. (2009). *The Failure of Civil Society? The third Sector and The State in Contemporary Japan*. New York: State University of New York Press.
- Okutan, E. (2008). Yerel Yönetimler ve Sivil Toplum Örgütlerinin Gelişmiş İşbirliği: İngiltere Örneği. *Sayıştay Dergisi*, (71), 91-108.
- Özer, M. H. (2008). Günümüz İtibariyle Sivil Toplum Kuruluşlarının İktisadi ve Sosyal Fonksiyonları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(26), 86-97.
- Özmen, Z. (2017). Avrupa'da Sosyal Güvenlik Sisteminin Finansmanı: Farklı Refah Devletleri. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 600-620.
- Öztürk, S., & Saygın, S. (2017). 1973 Petrol Krizinin Ekonomiye Etkileri ve Stagflasyon Olgusu. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(12), 1-12.

- Pekkanen, R. (2000). Japan's New Politics: The Case of the NPO Law. *Journal of Japanese Studies*, 26(1), 111-148.
- Reimann, K. D. (2001). *The Spread of Global Civil Society in the 1990s: Domestic Structures, International Socialization and the Emergence of International Development NGOs in Japan*. Los Angeles: Cornell University Workshop on Transnational Contention Working Paper.
- Reimann, K. D. (2009). Political globalization, "civil society" politics and the global growth of NGOs in the 1980s–2000s. K. D. Reimann içinde, *The Rise of Japanese NGOs Activism from above* (s. 55-82). New York: Routledge.
- Shipper, A. W. (2023). Illegal Democrats: Immigrant Rights Ngos in Contemporary Japan.
- Solmaz, M. (2022, 12 23). *Sosyal Politikaya Giriş Ders Notları* . Samsun, Türkiye.
- Şenkal, A. (2003). Sosyal Politika ve Uluslararası Standartlar Sosyal Politika Açısından Eleştirel Bir Yaklaşım. *Kamu-İş*, 7(2), 1-33.
- Tadashi, Y. (1999). Emergence of Japan's Civil Society and Its Future Challenges. Deciding the Public Good: *Governance and Civil Society in Japan*, 97-124.
- Takao, Y. (2001). The Rise of the "Third Sector" in Japan. *Asian Survey*, 41(2), 290-309.
- Talas, M. (2011). *Sivil Toplum Kuruluşları ve Türkiye Perspektifleri*. TÜBAR-XXIX, 387-400.
- Tuncel, G. (2011). *Sivil Toplum ve Devlet*. İstanbul: Bilsam Yayınları.
- Türkoğlu, P. (2023, 1 1). Minamata Hastalığı. Evrim Ağacı: <https://evrimagaci.org/minamata-hastaligi-8194> adresinden alındı
- Ui, J. (1992). *Minamata disease*. J. Ui içinde, *Industrial pollution in Japan*. Tokyo: United Nations University Press.
- Yamamoto, T. (1998). The Nonprofit Sector in Japan: Historical Evolution and Future Challenges. J. Hopkins içinde, *The Nonprofit Sector in Japan* (s. 83-105). Manchester: Manchester University Press.
- Yamaoka, Y. (1998). On The History of the Nonprofit Sector in Japan. T. Amenomori, & T. Yamamoto (Dü.) içinde, *The Nonprofit Sector in Japan* (Cilt 7, s. 19-58). New York: Manchester University Press.
- Yolcuoğlu, İ. G. (2012). Türkiye'de Sosyal Politika ve Sosyal Hizmetlerin Geliştirilmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 23(2), 145-158.
- Yüksel, E. (1999). Türk Basınının Deprem Felaketi Karşısındaki Tutumu: Kobe ve Dinar Depremleri Üzerine Bir Sunum Analizi Çalışması. *Kurgu Dergisi*, (16), 175-184.